

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مباحث اصول عملیه در اصول فقه

مؤلفان: دکتر مهران سجادی

دکتر کرم جانی پور

دکتر علی پور جواهری

۱۳۹۸

فصلنامه علمی و پژوهشی
در زمینه حقوق و فقه اسلامی

- سرشناسه : جعفری، مهران، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور : مباحث اصول عملیه در اصول فقه/ مولفان مهران جعفری، کرم جانی پور، علی پورجواهری.
مشخصات نشر : یاسوج: انتشارات فاطمیه، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری : ۱۳۳ ص.
شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۱۰۵-۸۲۶-۷
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : کتابنامه .
موضوع : اصول فقه
موضوع : Islamic law -- Interpretation and construction
موضوع : اصول فقه شیعه
موضوع : Islamic law, Shiites -- Interpretation and construction *
شناسه افزوده : ی. پور، کرم، ۱۳۴۹ -
شناسه افزوده : پورجواهری، علی، ۱۳۵۲ -
رده بندی کنگره : ۴۲۱۵
رده بندی دیویی : ۲۱/۹۷
شماره کتابشناسی ملی : ۱۹۰۶۱۱

مباحث اصول عملیه در اصول فقه

مؤلفان: دکتر مهران جعفری، دکتر کرم جانی پور، دکتر علی پورجواهری
(اعضاء هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی - یاسوج)

نوبت چاپ: چاپ اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۵۸۲۶-۷

ناشر: انتشارات فاطمیه و انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

ISBN: 978-964-10-5826-7

9

789641 058267

۷	فصل اول: استصحاب
۷	اصول عملیه
۱۰	انسام اصول عملیه
۱۱	نکته:
۱۱	مجاری اصول عملیه
۱۲	۱- تعریف استصحاب
۱۳	ارکان استصحاب
۱۳	شرایط اجرای استصحاب
۱۳	۱- شرط اول:
۱۶	۲- شرط دوم:
۱۶	قاعده مقتضی و مانع
۱۹	۳- شرط سوم:
۲۱	چند مثال:
۲۲	۴- شرط چهارم:
۲۴	ماهیت استصحاب
۲۷	استصحاب اصل مُحَرَز است
۲۸	تقسیمات استصحاب
۳۰	الف - استصحاب وجودی و عدمی
۳۲	ب- استصحاب عدمی
۳۳	مقایسه استصحاب عدمی با اصل عدم
۳۳	ب - استصحاب حکمی و موضوعی
۳۵	ج - استصحاب حکم کلی و حکم جزئی
۳۶	تقسیم استصحاب به اعتبار دلیل دال بر مستصحب
۳۷	تقسیم استصحاب به خاطر منشأ شک

۳۸	چند مثال:
۴۰	ب - شک در رافع
۴۰	الف - شک در پیدایش رافع
۴۱	ب - شک در رافعیت موجود
۴۲	حجبت شک در مقتضی
۴۲	حجبت شک در وجود رافع
۴۴	حجبت شک در رافعیت موجود
۴۵	استصحاب عدم ازلی
۴۵	اصل تأخر - دث
۴۶	اجرای اصل تأخر حادث در مورد یک حادثه
۴۸	۲- اصل تأخر حادث در مورد دو حادثه
۴۹	ب - مجهول بودن زمان حادثه
۴۹	اصل مثبت
۵۲	تعارض استصحاب با ادله و اصول: تخریص
۵۳	۲- در تعارض استصحاب و احتیاط، استصحاب بر احتیاط مقدم است.
۵۴	۳- در تعارض استصحاب و تخییر، استصحاب بر تخییر مقدم است.
۵۵	۴- در تعارض استصحاب سببی و مسببی استصحاب سببی مقدم است.
۵۶	تعارض قاعده ید با استصحاب
۵۹	تعارض استصحاب با اصل صحت
۶۱	سئوالات تشریحی
۶۲	سئوالات تستی مبحث استصحاب
۷۱	فصل دوم: براءت
۷۱	براءت
۷۱	۱- علم اجمالی و شک بدوی
۷۲	۲- شبهه حکمیة
۷۲	۳- شبهه موضوعیة

۷۲	۴- شبهه حکمیّه و جویبه
۷۲	۵- شبهه حکمیّه تحریمیّه
۷۳	۶- شک در مکلف به
۷۳	فرق بین شبهه موضوعیه و مکلف به
۷۳	۷- متباینین و اقل و اکثر
۷۴	۸- متباینین محصوره و غیر محصوره
۷۵	۹- اقل و اکثر ارتباطی و استقلالی
۷۶	۱۰- دوران بین محذّرین
۷۶	اصل برائت
۷۸	مجرای اصل برائت
۸۰	ادله حجّیت اصل برائت
۸۱	الف) قرآن
۸۱	ب) سنّت
۸۲	پ) اجماع
۸۲	ت) عقل
۸۲	کاربرد اصل برائت در حقوق موضوعه
۸۵	الف- اصل برائت به معنای برائت از تکلیف (برائت به معنای صبری)
۸۵	۱- شک در جرم بودن عمل
۸۶	نکته ۱- عطف به ماسبق نشدن قوانین کیفری
۸۶	نکته ۲- اصل ۱۶۷ ق. ۱
۸۷	۲- شک در قلمرو مفهومی جرم
۸۸	اول: قاعده لزوم تفسیر مضیق در مورد قوانین تعیین کننده جرم و مجازات
۸۹	دوم: قاعده لزوم تفسیر موسّع در قوانین ارفاقی
۸۹	سوم: شک در جزئیات عمل ارتكابی
۹۰	چهارم: شک در تکلیف و جویی

۹۰	ب) اصل برائت به معنای برائت از اتهام و مجازات
۹۰	۱- تردید در انتساب جرم به متهم
۹۲	۲- تردید در میزان مجازات
۹۳	تنبیهات اصل برائت
۹۵	سؤالات تشریحی برائت
۹۵	سؤالات تستی مبحث برائت
۹۸	فصل سوم: اصل تخیر
۹۸	اصل تخیر
۹۹	مثال برای تراض دو نص:
۹۹	نکته اول: نفرت بین واجب تخیری و اصل تخیر
۱۰۰	نکته دوم: مسئله در آن امر بین محذورین با مسئله تخیر بین متزاحمین دو امر جداگانه است.
۱۰۰	سؤالات تشریحی بحث تخیر
۱۰۲	سؤالات تستی مبحث تخیر
۱۰۵	فصل چهارم: اصل احتیاط
۱۰۵	اصل احتیاط
۱۰۶	اصل احتیاط را در دو حالت جاری می کنیم
۱۰۶	الف: شک در مکلف به، بین متباینین با شبهه محصور
۱۰۷	ب- شک در مکلف به بین اقل و اکثر ارتباطی
۱۰۸	سؤالات تشریحی بحث احتیاط
۱۱۰	سؤالات تستی مبحث احتیاط
۱۱۲	فصل پنجم: تعارض ادله
۱۱۲	تعارض ادله
۱۱۴	تعارض مستقر
۱۱۴	تعارض مستقر دو قسمت دارد:
۱۱۴	الف: تراجع ادله
۱۱۶	تزام و مقایسه آن با تعارض

۱۱۶	مرجحات بابت تراحم.....
۱۱۶	۱- مقدم شدن تکلیف فوری و مضیق بر واجب موسع.....
۱۱۷	۲- مقدم شدن تکلیفی که از نظر زمانی مقدم است.....
۱۱۷	۳- مقدم شدن حکم فاقد بدل.....
۱۱۷	۴- مقدم شدن تکلیف اهم بر مهم.....
۱۱۷	تعارض غیر مستقر و ضوابط رفع آنها.....
۱۱۸	الف: تخصیص.....
۱۱۸	ب - حکومت.....
۱۱۹	ج - ورود.....
۱۲۱	د - تخصیص.....
۱۲۱	فرق ورود و تخصیص.....
۱۲۱	فرق حکومت و ورود.....
۱۲۱	تفاوت حکومت با تخصیص.....
۱۲۲	سؤالات تشریحی بحث تعارض ادله.....
۱۲۲	سؤالات تستی مبحث تعارض ادله.....
۱۲۶	پاسخ نامه سؤالات تستی کتاب.....
۱۲۸	فهرست منابع و مآخذ.....

پیشگفتار

حمد و سپاس خداوند متعال را که سخنوران از ستودن او عاجزند و حسابگران از شمارش نعمت های او ناتوان و تلاش گران از ادای حق او در مانده اند.

درود و سلام بی پایان بر پیامبر خاتم حضرت محمد مصطفی (صلی الله علیه و آله) و بر خاندان پاک و مطهر او خصوصاً بر حضرت بقیه الله الاعظم، حضرت حجه بن الحسن العسکری (عجای الله تعالی فرجه الشریف).

با توجه به اینکه مباحث اصول فقه در کتابهای اصول معمولاً همراه با پیچیدگیهایی عنوان می شود و فهم آن برای دانشجویان سنگین است، لذا مهم ترین ویژگیهای این کتاب عبارت است از:

۱- در بیان مطالب، سعی بر آن بوده که مطالب به شکلی روان و بدون پیچیدگی ارائه گردد.
۲- با توجه به سر فصل جدید رساله و مبانی حقوق اسلامی که مباحث حقوقی زیادی در آن آمده است، در این کتاب سعی شده است که در آن مباحث حقوقی نیز همراه با مثال آورده شود.

۳- در پایان هر فصل سؤالاتی تستی، به صورت سبفه بندی شده و موضوعی ذکر گردیده است.

امید است مجموعه حاضر مورد استفاده دانشجویان و پژوهشگران گرامی قرار گیرد. خداوند مهربان را بر توفیق انجام این کار سپاسگزارم.

و من الله التوفیق: مؤلفان

۱۳۹۸ // مؤلفان